Uitspraak Geschillencommissie Kifid 2024-0550

(prof. mr. drs. M.L. Hendrikse, voorzitter, mr. dr. S.O.H. Bakkerus,
drs. J.W. Janse, leden en mr. R.A.F. Coenraad, secretaris)

Datum uitspraak	28 juni 2024
Klacht van	De consument
Tegen	Centraal Beheer, gevestigd te Apeldoorn, verder te noemen de pensioenuitvoerder
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Vordering afgewezen

Samenvatting

Pensioenverzekering. Lifecycles. Zorgplicht pensioenuitvoerder in het kader van prudent beleggen. Matching Funds. Het beperken van het renterisico en het streven naar een zo stabiel mogelijke pensioenuitkering. De commissie heeft, op basis van de beschikbare informatie en documentatie, geen reden om aan te nemen dat de pensioenuitvoerder niet prudent heeft belegd dan wel op andere wijze te kort is geschoten.

1. Procedure

1.1 De behandelend commissie, verder te noemen de commissie, beslist op basis van het reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) het verweerschrift van de pensioenuitvoerder; 3) de repliek van de consument; 4) de dupliek van de pensioen-uitvoerder en 5) de aanvullende reactie van de consument.

1.2 Partijen zijn opgeroepen voor een hoorzitting op woensdag 8 november 2023. De consument nam deel aan de hoorzitting. Namens de pensioenuitvoerder namen deel mevrouw [naam 1], jurist en mevrouw [naam 2], productmanager.

1.3 De consument heeft gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 De consument heeft sinds 1 juni 2005 deelgenomen aan de pensioenregeling van zijn (voormalig) werkgever. Deze regeling is op basis van een beschikbare premie, welke in fondsen wordt belegd om een pensioenkapitaal op te bouwen.

2.2 De consument heeft ervoor gekozen om de oorspronkelijke pensioendatum van 1 juni 2023 met twee jaar uit te stellen.

2.3 De consument heeft geconstateerd dat zijn pensioenkapitaal in 2022 is gedaald van ongeveer € 114.000,- naar circa € 84.000,- ondanks dat hij een aantal jaren eerder ervoor heeft gekozen om zijn beleggingsprofiel op 'gemiddeld' te zetten.

2.4 De consument heeft tekst en uitleg gevraagd aan de pensioenuitvoerder over de substantiële waardedaling van zijn pensioenkapitaal. Deze vragen zijn in de optiek van de consument onvoldoende beantwoord, waarna hij zich tot Kifid heeft gewend.

De klacht en vordering

2.5 De consument stelt zich op het standpunt dat de pensioenuitvoerder zeer onzorgvuldig heeft gehandeld door zijn pensioenkapitaal niet tijdig veilig te stellen. Hierdoor is het kapitaal in korte tijd met tienduizenden euro's in waarde gedaald. De pensioenuitvoerder heeft daarop gereageerd dat hij als doelstelling heeft om – in het kader van een prudente lifecycle – in de jaren voorafgaand aan de pensioendatum het te verwachten aan te kopen pensioen zoveel als mogelijk zal stabiliseren. Maar daarmee gaat de consument niet akkoord, omdat hij in de veronderstelling was dat het beleggingsbeleid van de pensioenuitvoerder erop is gericht om naar een zo hoog mogelijk pensioenkapitaal te streven. De consument verlangt daarom een compensatie voor het geleden verlies op de beleggingen in de maanden voorafgaand aan zijn pensionering. Zijn schade schat hij op ongeveer € 30.000,-.

Het verweer

2.6 De pensioenuitvoerder voert verweer tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

Het oordeel van de commissie

3.1 De commissie is van oordeel dat de klacht van de consument niet slaagt en zij licht haar oordeel hierna toe.

Wat is de hoofdvraag?

3.2 De commissie moet de vraag beantwoorden of de pensioenuitvoerder de op hem rustende zorgplicht heeft geschonden door het pensioenkapitaal in de maanden voorafgaand aan de pensionering zo sterk in waarde heeft laten dalen en dat hij ten onrechte geen noodprocedure heeft ingebouwd waardoor bij een extreme waardevermindering de beleggingen liquide worden gemaakt.

Beoordelingskader

3.3 Allereerst merkt de commissie op, net zoals al in eerdere uitspraken (onder andere 2023-179, 2023-180, 2023-576 en 2023-0854), dat het een feit van algemene bekendheid is dat aan beleggen risico's verbonden zijn. Dat het in deze zaak om het pensioen van de consument gaat, doet hier niets aan af. De consument had dan ook moeten of kunnen onderkennen dat de waarde van de beleggingen aan koersschommelingen onderhevig is en dat dit kan leiden tot een hoger dan wel lager pensioenkapitaal op de einddatum van de premieovereenkomst.

3.4 De pensioenregeling van de consument is een zogenoemde beschikbare premieregeling, waarbij de pensioenpremies, in de regel gevormd door zowel de inleg van de werknemer (de eigen bijdrage) als die van de werkgever, gestort worden op een beleggingsrekening die in beheer is gegeven bij de pensioenuitvoerder. Op basis van artikel 52a van de Pensioenwet is de pensioenuitvoerder verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid. De pensioen-uitvoerder is gehouden om een beleggingsbeleid te voeren dat in overeenstemming is met de prudent-person regel op grond van artikel 135 van de Pensioenwet. Artikel 135 Pensioenwet bepaalt onder meer dat de waarden worden belegd in het belang van de aanspraak- en pensioengerechtigden. In lagere regelgeving is uitgewerkt waar het beleggingsbeleid van de pensioenuitvoerder aan moet voldoen. Artikel 14a lid 2 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling bepalen dat de pensioenuitvoerder de waarden belegt op een wijze die past bij de aard en duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen. Artikel 14d lid 4 van dit besluit bepaalt dat de pensioenuitvoerder het beleggingsbeleid in de opbouwfase van het pensioen baseert op een vaste of variabele pensioenuitkering.

3.5 De pensioenuitvoerder voert bij verweer aan dat hij met de werkgever een overeenkomst heeft gesloten waarin de aanwijzingen zijn vastgelegd voor het te voeren beheer over de op de beleggingsrekening gestorte bedragen. Hierbij is het gebruikelijk dat het beleggings- en het renterisico, binnen de afgesproken risicoprofielen, vanaf geruime tijd voor de pensioen-datum stap voor stap worden verminderd. Ondanks het feit dat het renterisico verlaagd wordt door het aanpassen van de rentegevoeligheid van de beleggingen, kunnen (rente-) marktontwikkelingen nog steeds een positief of negatief effect hebben op de waarde van de beleggingen. Dit effect beïnvloedt de hoogte van de uitkeringen die op de pensioen-datum voor het alsdan opgebouwde kapitaal aangekocht kunnen worden. De rente-gevoeligheid van het opgebouwde pensioenkapitaal zal op de pensioendatum ongeveer gelijk moeten zijn aan de inkoopfactor waartegen de uitkering wordt aangekocht. Dit beleggingsbeleid is ingegeven door de wettelijke regels, maar is ook in overeenstemming met de 'investment beliefs' van de pensioenuitvoerder.

3.6 Tijdens de hoorzitting is uitvoerig stilgestaan bij het beleggingsbeleid van de pensioenuitvoerder.

Duidelijk werd dat het om een uitermate ingewikkelde materie gaat, waardoor het voor consumenten vaak lastig te beoordelen is of de pensioenuitvoerder iets te verwijten valt. Een substantiële daling van pensioenkapitaal vlak voor de pensioendatum is gevoelsmatig ook moeilijk als zorgvuldig beleggingsbeleid te aanvaarden.

3.7 De consument stelt dat een substantiële waardevermindering in de laatste fase van de kapitaalopbouw, vlak voor de pensionering, niet voor mag komen. En als dat wel gebeurt, heeft de pensioenuitvoerder de beleggingsrisico's dus onvoldoende beheerst of hij heeft onvoldoende rekening gehouden met de belangen van de consument. De commissie overweegt dat het beleggingsbeleid van de pensioenuitvoerder de consument juist beschermt tegen de ontwikkelingen op de rentemarkt. Dit doet de pensioenuitvoerder door het renterisico zo veel als mogelijk onder controle te brengen, waardoor een zo stabiel mogelijke pensioenuitkering wordt bewerkstelligd. Het beleggingsrisico wordt, conform de Pensioenwet en in lijn met de zorgplicht, afgebouwd naarmate de pensioendatum van de consument nadert. De Commissie van Beroep heeft in haar recente uitspraak van 19 januari 2024 (2024-0005) overigens bevestigd dat de prudent-person regel meebrengt dat het renterisico in het zicht van de pensioendatum moet worden afgedekt door in toenemende mate te beleggen in matching funds. Hierin zijn obligaties opgenomen. De waarde van die obligaties werken tegengesteld aan de rente. De werking is dan zo dat als de rente op de markt daalt, er minder levenslang pensioen kan worden aangekocht. Tegelijkertijd zal de waarde van de beleggingen in de matching funds toenemen waardoor het negatieve effect van de duurdere aankoop wordt gecompenseerd. Bij een rentestijging is de ontwikkeling tegengesteld, maar het effect vergelijkbaar. Het voorgaande betekent dat de in de laatste periode voor de pensioendatum het kapitaal in waarde kan fluctueren, maar dat de hoogte van de in nabije toekomst aan te kopen pensioenuitkering hierdoor nauwelijks wordt beïnvloed.

3.8 Het standpunt van de consument dat de pensioenuitvoerder zich moet concentreren op het realiseren van een zo hoog mogelijk pensioenkapitaal in plaats van een stabiele pensioenuitkering, vindt geen steun in de Pensioenwet. De Pensioenwet bepaalt nu juist dat de uitvoerder in het beleggingsbeleid zich moet richten op een (zo hoog mogelijke) pensioenuitkering. De lifecycle systematiek, die de pensioenuitvoerder hanteert, vloeit daarmee voort uit de wettelijke eisen ter bescherming van pensioendeelnemers.

Conclusie

3.9 De slotsom is dat de commissie op basis van de beschikbare informatie en documentatie geen reden heeft om de pensioenuitvoerder te verwijten dat die niet prudent heeft belegd of op enige andere wijze tekort is geschoten. De klacht van de consument is dan ook ongegrond en zijn vordering wordt afgewezen.

4. De beslissing

De commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is bindend. Of u tegen deze uitspraak beroep kunt instellen, kunt u nalezen in regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 april 2024, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen 2 weken na verzending van de uitspraak kunt u schriftelijk verzoeken een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen 2 weken na verzending van de uitspraak schriftelijk verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de Geschillencommissie Kifid niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie hierover staat onder vraag 58 en 59 van het Reglement Geschillencommissie Kifid – vanaf 1 april 2023, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Contactgegevens Klachteninstituut financiële dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999
Website: www.kifid.nl